



EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 13.02.2002
C (2002)446fin

Betreft: **Steunmaatregel nr. 548/2001 – België**
 Steun aan lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap

Geachte heer,

1. Procedure :

Op 31 juli 2001, geregistreerd op 6 augustus 2001, hebben de Belgische autoriteiten voornoemde maatregel aangemeld bij de Commissie. De Commissie heeft om aanvullende informatie verzocht bij schrijven van 1 oktober 2001, waarop de Belgische autoriteiten hebben geantwoord bij schrijven van 25 oktober 2001, geregistreerd op 31 oktober 2001. Aangezien de door de Belgische autoriteiten verstrekte informatie onvolledig was, heeft de Commissie op 15 november wederom enkele vragen gericht tot de Belgische autoriteiten, die door hen werden beantwoord bij schrijven van 14 december 2001. Voorts stuurden de Belgische autoriteiten aanvullende informatie per fax op 5 februari 2002.

2. Gedetailleerde beschrijving van de maatregel/steun:

In de jaren zeventig kwamen in de Franse Gemeenschap in België lokale televisiestations tot stand. In juli 1987 werd een decreet betreffende de audiovisuele sector aangenomen. Hierin werd het wettelijk kader vastgelegd voor lokale televisiestations, alsmede de verplichting voor plaatselijke kabelverdelers om de programma's van de lokale televisiestations volledig en gratis door te geven in de ontvangstgebieden, zoals goedgekeurd door de Regering. De Belgische autoriteiten meldden in 1987 een gewijzigde versie aan van het decreet van 1987. Het ontwerpdecreet wijzigt de decreten van 17 juli 1987 inzake de audiovisuele sector en van 24 juli 1997 betreffende de Hoge Raad voor de audiovisuele sector van de Franse Gemeenschap van België en de private diensten voor klankradio-omroep. De gewijzigde tekst heeft, onder andere, ten doel de openbare-dienstverplichting van lokale televisiestations te definiëren.

Zijne Excellentie de Heer Louis MICHEL
Minister van Buitenlandse Zaken
Karmelietenstraat 15
B - 1000 BRUSSEL

De Regering van de Franse Gemeenschap in België heeft het voornemen de lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap voor hun openbare-dienstverplichting steun te verlenen voor een bedrag van in totaal 3 270 000 EUR.

Momenteel zijn er twaalf lokale televisiestations. Deze stations hebben een beperkte omzet¹.

Inhoud van het ontwerpdecreet

Artikel 2 van het ontwerpdecreet definieert de regeringsbevoegdheid met betrekking tot het in het leven roepen en de werking van lokale televisiestations. Artikel 3 omschrijft de openbare-dienstverplichting van lokale televisiestations. Volgens dit artikel bestaat deze in het realiseren van uitzendingen met het oog op het verstrekken van informatie, het bieden van amusement, het bevorderen van de culturele ontwikkeling en de permanente educatie. Zij verbinden zich ertoe de actieve deelname van de bevolking in het dekkingsgebied te bevorderen. Deze taak wordt uitgeoefend in hun dekkingsgebied².

In artikel 5 van het ontwerpdecreet zijn de voorwaarden neergelegd waaraan een televisiestation moet voldoen om door de regering te worden erkend als een lokaal televisiestation. Deze voorwaarden hebben betrekking op het waarborgen van de objectiviteit en de onafhankelijkheid³ van de stations en hun economische levensvatbaarheid. Voorts moeten de stations een rechtspersoonlijkheid zonder winstoogmerk bezitten⁴. De lokale televisiestations dienen gedurende tenminste de helft van hun zendtijd programma's van eigen makelij uit te zenden en moeten jaarlijks een activiteitenverslag voorleggen aan het ministerie voor Audiovisuele zaken en de Hoge Raad voor de audiovisuele sector. In artikel 6 is de mogelijkheid voor de lokale televisiestations opgenomen om een programmacommissie in te stellen. Artikel 7 geeft de lokale televisiestations, wanneer zij de ontvangst van hun programma's beperken tot het Belgisch grondgebied, de mogelijkheid reclame uit te zenden via videotekst⁵. Artikel 8 van het ontwerpdecreet stelt de kwalitatieve voorwaarden vast voor de kwaliteit en de verscheidenheid van de programma's van lokale televisiestations. Artikel 9 beperkt de aan lokale televisiestations afgegeven vergunningen tot een (hernieuwbare) periode van negen jaar en voorziet in mogelijke sancties ingeval een televisiestation zich niet houdt aan de voorwaarden van het decreet. Artikel 10 bevat de verplichting om, op verzoek van bepaalde openbare

¹ Het kleinste station heeft een omzet van 527.000 EUR, de grootste van 3.504.000 EUR.

² Volgens artikel 4 van het ontwerpdecreet moet onder "dekkingsgebied" worden verstaan het geografische gebied waarin een lokaal televisiestation zijn openbare dienstverlenende taak verricht. De regering bepaalt het dekkingsgebied van elk televisiestation en welke gemeenten er deel van uitmaken. Het ontvangstgebied van een lokaal televisiestation kan groter zijn dan zijn dekkingsgebied.

³ Zij mogen bijvoorbeeld niet onder de zeggenschap staan van een ander radio-omroeporgaan, een publicitaire regie, een participatiemaatschappij of een verdeler

⁴ vereniging zonder winstoogmerk of maatschappij met sociale doelstelling

⁵ Een videotekst-dienst is een dienst met vaste beelden die deel uitmaakt van de programma's van de lokale televisie.

diensten, dringende berichten van algemeen belang uit te zenden. Artikel 11 bevat een omschrijving van de regels die gelden voor de verkiezing en de samenstelling van de beheersraad van lokale televisiestations. In de artikelen 12 en 13 is de mogelijkheid opgenomen dat de regering een waarnemer benoemt om deze te vertegenwoordigen in de vergadering van de beheersraad.

Artikel 14 bepaalt dat de lokale televisiestations jaarlijkse subsidie ontvangen voor de vervulling van hun openbare-dienstverplichting, zoals vastgelegd in artikel 3 van het ontwerpdecreet. Voorts kunnen lokale televisiestations in aanmerking komen voor investeringssubsidies indien deze noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun openbare-dienstverplichting. De regering bepaalt de criteria en de uitvoeringsbepalingen voor de toekenning van de subsidies. De subsidies bestaan uit een vast bedrag dat hetzelfde is voor elk televisiestation, plus een bedrag afhankelijk van het aantal werknemers en de hoeveelheid eigen programm's die het station produceert. Om aanspraak te kunnen maken op de subsidies moeten de lokale televisiestations elk jaar uiterlijk eind april hun balans, hun winst- en verliesrekening, een activiteitenverslag⁶, een programmaschema en een begroting voorleggen aan de verantwoordelijke minister. Aan de hand van deze documenten controleert de regering of de subsidies op de juiste wijze worden gebruikt, dat wil zeggen uitsluitend worden aangewend voor de openbare-dienstverplichting en niet voor activiteiten die niet onder de openbare-dienstverplichting vallen⁷. Artikel 14bis bepaalt dat moet worden samengewerkt met de RTBF op een aantal terreinen.

3. **Beoordeling van de maatregel/steun**

Teneinde te bepalen of de ad hoc-maatregel moet worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, moet de Commissie nagaan of de subsidie:

- wordt verleend door de staat of met staatsmiddelen wordt bekostigd;
- van dien aard is dat de mededinging kan worden vervalst;
- door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties;
- het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.

Aanwezigheid van staatsmiddelen

Volgens het ontwerpdecreet zal de regering van de Franse Gemeenschap in België financiële steun verlenen aan lokale televisiestations. Het is de bedoeling dat de subsidies rechtstreeks worden verstrekt door de Regering van de Franse Gemeenschap en België en worden toegekend uit de openbare begroting. Ook door regionale autoriteiten verleende voordelen moeten worden aangemerkt als staatsmiddelen⁸. Derhalve lijkt het geen twijfel dat deze middelen staatsmiddelen zijn in de zin van artikel 87, lid 1.

⁶ Dit verslag moet informatie bevatten over de vervulling van de openbare-dienstverplichting zoals bepaald in artikel 5, inzonderheid lid 5 tot en met 10, van het ontwerpdecreet.

⁷ Zie ook de brief van de Belgische autoriteiten van 14 december 2001.

⁸ Beschikking van het Hof van Justitie van 14 oktober 1987 in zaak 248/84 (Duitsland/Commissie) Jurispr. 1987, blz. 4013.

Begunstiging van bepaalde ondernemingen en vervalsing van de mededinging

In het onderhavige geval moet de Commissie beoordelen of de steun de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen door begunstiging van de lokale televisiestations. Afgezien van de kosten voor de openbare-dienstverplichting van de lokale televisiestations, verstrekken de Belgische autoriteiten de lokale stations een voordeel dat hun concurrenten niet ontvangen. De lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap concurreren met andere openbare en particuliere omroepen om kijkers op lokaal, nationaal of internationaal niveau.

Het lijkt dan ook, afgezien van de kosten voor de openbare-dienstverplichting, geen twijfel dat het verstrekken van de subsidies, die lokale televisiestations een economisch en financieel voordeel opleveren in vergelijking met hun concurrenten die dergelijke toelagen niet ontvangen, moet worden beschouwd als een verstoring van de mededinging door begunstiging van lokale televisiestations in de zin van artikel 87, lid 1.

Ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten

Overheidsmaatregelen vallen onder de bepaling van artikel 87, lid 1, indien zij het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloeden of kunnen beïnvloeden. Het handelsverkeer tussen de lidstaten kan ongunstig worden beïnvloed op een aantal markten waarop de televisiestations actief zijn⁹. In het geval van lokale televisie moet de Commissie zorgvuldig per geval nagaan of er sprake is van ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten, aangezien lokale televisiestations zich in het algemeen richten op lokale kijkers-, programma- en advertentiemarkten.

De Commissie heeft herhaaldelijk de aandacht gevestigd op de internationale aard van de markt voor programmarechten¹⁰. Indien de lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap beperkt zouden zijn tot de uitzending en de productie van lokale programma's zou de conclusie kunnen getrokken dat zij niet concurreren op de internationale markt voor de verwerving van programmarechten. De tekst van artikel 3 van het ontwerpdecreet beperkt de openbare-dienstverplichting van lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap niet tot de uitzending van lokale programma's. Artikel 3 draagt hen daarnaast op actief de deelname van de bevolking in hun dekkingsgebied te bevorderen. In hun schrijven van 25 oktober 2001 hebben de Belgische autoriteiten benadrukt dat lokale televisiestations, allereerst, een lokale functie moeten vervullen. Zij zijn verplicht prioriteit te geven aan de productie en de verspreiding van uitzendingen over gebeurtenissen van lokaal belang. Bij het verstrekken van informatie aan het publiek mogen zij daarnaast ook aandacht besteden aan gebeurtenissen buiten hun dekkingsgebied. Voorts moeten lokale televisiestations ervoor zorgen dat tenminste de helft van de door hen uitgezonden programma's van eigen makelij zijn. Uit de programma-overzichten op de internetpagina's van de lokale televisiestations kan worden opgemaakt dat hun

⁹ De verwerving en de verkoop van programmarechten geschiedt vaak op een internationale markt. Ook de advertentiemarkt kan grensoverschrijdende effecten hebben, met name voor homogene talengebieden die zich uitstrekken over de nationale grenzen heen.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld Beschikking 91/130/EEG van de Commissie van 19 februari 1991 betreffende Screensport/ EBU-leden

programma's hoofdzakelijk regionale sportevenementen, informatie over bioscoopprogramma's, culturele magazines en nieuws omvatten.

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat de gevolgen voor het handelsverkeer tussen de lidstaten op de markt voor programmarechten te verwaarlozen is, aangezien lokale televisiestations een lokale doelstelling nastreven en derhalve overwegend programma's van lokaal belang uitzenden. Het ontwerpdecreet verplicht de lokale televisiestations echter niet zich te beperken tot eigen producties of plaatselijke gebeurtenissen. De Commissie komt op grond hiervan tot de conclusie dat de werkelijke of potentiële gevolgen voor het handelsverkeer op de internationale markt voor de verwerving of de verkoop van programmarechten uiterst beperkt lijkt.

Afgezien van de programmamarkt kan ook de reclamemarkt internationaal van aard zijn. In het onderhavige geval concurreren de lokale televisiestations met andere, zowel publieke als commerciële, zenders. Het feit op zich dat lokale televisiestations programma's uitzenden, leidt ertoe dat kijkers van andere zenders worden aangetrokken. Het kijkerspubliek is van grote waarde voor de zenders die hun programma's moeten financieren uit commerciële inkomsten, overwegend uit reclame. De reclame-inkomsten van een televisiezender worden beïnvloed door de omvang en de samenstelling van het kijkerspubliek¹¹. Door het kijkerspubliek van andere zenders te verkleinen zouden lokale televisiestations van invloed kunnen zijn op de reclame-inkomsten van zowel nationale als internationale concurrenten die programma's uitzenden in de Franse Gemeenschap¹². Opgemerkt zij daarentegen dat lokale televisiestations weliswaar indirect invloed hebben op de nationale en internationale reclamemarkt via hun kijkerspubliek, maar niet rechtstreeks aanwezig zijn op deze markt via de verwerving van reclamezendtijd. Omdat lokale televisiestations alleen een lokale dekking en een beperkt kijkerspubliek te bieden hebben, is de markt voor de verkoop van reclamezendtijd verschillend van die van ondernemingen die op nationaal of internationaal niveau programma's uitzenden.

De concurrenten van de lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap concurreren op de internationale markt voor reclame en de verwerving van programma's en bij sommige is sprake van een internationale eigendomsstructuur¹³. Het Hof van Justitie heeft bevestigd dat wanneer financiële steun van een staat de positie van een onderneming ten opzichte van andere concurrerende ondernemingen in het intracommunautaire handelsverkeer versterkt, dit handelsverkeer moet worden geacht door de steun te worden beïnvloed¹⁴. Geconcludeerd moet worden dat de steun de positie van de lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap versterkt ten opzichte van andere televisiezenders die concurreren in het intracommunautaire handelsverkeer, doordat kijkers bij hen worden weggelokt en deze derhalve kan leiden tot een verstoring van het handelsverkeer tussen de lidstaten.

¹¹ Met de aard van het publiek wordt bedoeld de samenstelling van een bepaalde doelgroep voor adverteerders (bijvoorbeeld mannelijke kijkers tussen 20-34 jaar of jongeren tussen 12-19 jaar).

¹² Onder andere, RTBF, Canal +, TF1.

¹³ TF1 is bijvoorbeeld eigenaar van Eurosport, een pan-Europees sportkanaal.

¹⁴ Zaken 730/79, *Philip Morris Holland tegen Commissie* [1980] Jurispr. 2671, punt 11; C-303/88, *Italië tegen Commissie* [1991] Jurispr. I-1433, punt 17; C-156/98, *Duitsland tegen Commissie*, uitspraak gedaan op 19.09.2000, punt 33.

Gelet op het voorgaande moet, de openbare-dienstverplichting buiten beschouwing latend, worden geconcludeerd dat de maatregel staatssteun bevat in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.

Verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt

Na te hebben vastgesteld dat de onderhavige maatregelen wellicht moeten worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, moet de Commissie onderzoeken of deze steun kan worden beschouwd als verenigbaar met artikel 87, lid 2, en lid 3, en artikel 86, lid 2, van het EG-Verdrag.

Verenigbaarheid met artikel 87

Artikel 87, lid 2, is niet van toepassing, aangezien de steunmaatregel niet louter van sociale aard is en niet wordt toegekend aan individuele gebruikers, noch bedoeld is tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen. Met betrekking tot artikel 87, lid 3, zijn, gezien de aard van de onderhavige maatregelen, de maatregelen onder a), b) of c) in deze zaak niet van toepassing. De steun is namelijk niet bedoeld ter bevordering van de economische ontwikkeling van streken waarin de levensstandaard abnormaal laag is of waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst, noch om de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk belang te bevorderen of een ernstige verstoring van de Belgische economie te ondervangen. De maatregel is evenmin bedoeld ter vergemakkelijking van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid in de zin van artikel 87, lid 3, onder c). Wat artikel 87, lid 3, onder d) betreft, zij eraan herinnerd dat, volgens vaste rechtspraak van het Hof, uitzonderingen op het verbod op staatssteun op restrictieve wijze dienen te worden toegestaan. In onderhavig geval moeten de lokale televisiestations programma's verzorgen met het oog op het verstrekken van informatie, het bieden van amusement, het bevorderen van de culturele ontwikkeling en de permanente educatie. Deze activiteiten kunnen niet worden beschouwd als volledig of specifiek bestemd ter bevordering van de cultuur in de zin van artikel 87, lid 3, onder d).

Verenigbaarheid met artikel 86, lid 2, van het EG-Verdrag

Aangezien geen van de uitzonderingen van artikel 87, lid 2, en artikel 87, lid 3, van toepassing zijn, moet de Commissie onderzoeken of de steun kan worden beschouwd als verenigbaar met artikel 86, lid 2, aangezien de lokale televisiestations een openbare-dienstverplichting hebben. Artikel 86, lid 2, voorziet in een uitzondering op de mededingingsregels voor ondernemingen belast met het beheer van diensten van algemeen economisch belang, mits aan de voorwaarden van genoemd artikel wordt voldaan. De uitzondering van artikel 86, lid 2, moet op restrictieve wijze worden uitgelegd. Wil een maatregel in aanmerking komen voor een dergelijke uitzondering, dan moet de Commissie nagaan of is voldaan aan alle voorwaarden van artikel 86, lid 2.

Ten aanzien van de toepassing van artikel 86, lid 2, van het EG-Verdrag in de specifieke omstandigheden van de sector openbare omroepen heeft de Commissie onlangs haar goedkeuring gehecht aan de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen. De Commissie

zal de onderhavige steun derhalve beoordelen aan de hand van de Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen¹⁵.

Een maatregel komt in aanmerking voor de uitzondering op de mededingingsregels van artikel 86, lid 2, wegens de verstrekking van "een dienst van algemeen economisch belang" indien de volgende voorwaarden zijn vervuld¹⁶:

- de betrokken dienst moet een dienst van algemeen economisch belang zijn en door de lidstaat duidelijk als zodanig zijn omschreven (omschrijving);
- de betrokken onderneming moet door de lidstaat officieel belast zijn met het beheer van deze dienst (toewijzing);
- de toepassing van de mededingingsregels van het Verdrag (in dit geval het verbod op staatssteun) moet de vervulling van de aan de ondernemingen toevertrouwde taak verhinderen en de vrijstelling van genoemde regels mag de ontwikkeling van het handelsverkeer niet beïnvloeden in een mate die strijdig is met het belang van de Gemeenschap (evenredigheidstoets).

Omschrijving van de openbare-dienstverplichting

Om ervoor te zorgen dat de openbare-dienstverplichting juist wordt gedefinieerd, moet de Commissie controleren of de dienst duidelijk is omschreven en of de definitie geen overduidelijke fouten bevat. Volgens artikel 3 van het ontwerpdecreet bestaat de openbare-dienstverplichting van de lokale televisiestations in het verzorgen van programma's met het oog op "het verstrekken van informatie, het bieden van amusement, het bevorderen van de culturele ontwikkeling en de permanente educatie". Zij moeten de actieve deelname van de bevolking in het dekkingsgebied bevorderen. De openbare-dienstverplichting is beperkt tot het zogeheten dekkingsgebied. Voorts zijn in artikel 8 kwaliteitseisen voor de programma's vastgelegd.

De Commissie is, gelet op punt 6.1 van de Mededeling betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen, van oordeel dat de definitie, ofschoon vrij ruim voor het specifieke doel van regionale televisie aangezien deze niet beperkt is tot de uitzending van uitsluitend lokale gebeurtenissen, geen aanleiding geeft tot misbruik van de bevoegdheid van de lidstaat bij het organiseren en definiëren van de openbare dienst. De definitie maakt duidelijk dat de openbare-dienstverplichting beperkt is tot het verzorgen van programma's met het oog op het verstrekken van informatie, het bieden van amusement, het bevorderen van de culturele ontwikkeling en de permanente educatie. De definitie omvat geen activiteiten, zoals de commerciële exploitatie van deze programma's, die daarentegen moeten worden beschouwd als activiteiten die niet onder de openbare-dienstverplichting vallen.

¹⁵ Publicatieblad C 320, 15 november 2001, blz. 5-11.

¹⁶ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op openbare omroepen, punt 6, en Mededeling van de Commissie over diensten van algemeen belang in Europa, COM(2000) 580 def van 20 september 2000.

Toewijzing

De lokale televisiestations moeten voldoen aan een aantal criteria¹⁷ om in aanmerking te komen voor een vergunning van de Regering als lokaal televisiestation. Zij moeten onder andere hun openbare-dienstverplichting vervullen¹⁸. Aangezien de Regering bij decreet een officiële vergunning verleent aan lokale televisiestations die hun openbare-dienstverplichting vervullen¹⁹, concludeert de Commissie dat de Belgische autoriteiten de openbare-dienstverplichting naar behoren toevertrouwen aan één of meer ondernemingen.

Het ministerie en de Audiovisuele Raad zien toe op het correct functioneren van de lokale televisiestations. Volgens artikel 5, punt 11, van het ontwerpdecreet moeten lokale televisiestations jaarlijks een verslag van hun activiteiten voorleggen aan het Ministerie en aan de Hoge Raad voor de audiovisuele sector. De Commissie komt derhalve, op grond van punt 6.2 van de Mededeling betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op de openbare omroepen, tot de conclusie dat er een adequaat controlemechanisme bestaat om erop toe te zien dat de openbare-dienstverplichting naar behoren wordt vervuld.

Evenredigheid en noodzaak

Met betrekking tot de derde voorwaarde van artikel 86, lid 2, (evenredigheidstest), moet, in het licht van punt 6.3 van de Mededeling betreffende de toepassing van de regels inzake staatssteun op de openbare omroepen, worden nagegaan of de staatssteun werkelijk noodzakelijk is voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting. Voorkomen moet worden dat hogere subsidies worden uitgekeerd dan noodzakelijk is en dat middelen worden overgeheveld naar niet onder de openbare-dienstverplichting vallende activiteiten van lokale televisiestations (kruissubsidiëring).

De lokale televisiestations vallen niet onder de bepalingen van de Richtlijn betreffende de doorzichtigheid in de financiële betrekkingen tussen lidstaten en openbare bedrijven²⁰, omdat hun omzet te laag is. Dat de lokale Belgische televisiestations niet onder deze bepaling vallen, wil echter niet zeggen dat een lidstaat niet gehouden is zich ervan te verzekeren dat geen overheveling van financiële middelen naar niet onder de openbare dienst vallende activiteiten plaatsvindt.

De lokale televisiestations in de Franse Gemeenschap vervullen niet alleen hun openbare-dienstverplichting, maar ontplooiën ook activiteiten die niet onder de openbare dienst vallen. In overeenstemming met de Mededeling inzake de openbare omroepen moet worden nagegaan of de steun beperkt is tot de netto kosten van de openbare dienst. Teneinde overcompensatie van de netto kosten van de openbare

¹⁷ Zoals neergelegd in artikel 3 en artikel 5 van het ontwerpdecreet.

¹⁸ Brief van de Belgische autoriteiten van 25 oktober 2001.

¹⁹ Brief van de Belgische autoriteiten van 14 december 2001

²⁰ Richtlijn 2000/52/EG van 26 juli 2000

dienst²¹ te voorkomen, moet naar behoren rekening worden gehouden met de kosten en inkomsten van de overige activiteiten. Wanneer de programma's van de openbare dienst commercieel worden uitgebaat (bijvoorbeeld door de verkoop van reclamezendtijd), dienen dergelijke commerciële inkomsten te worden afgetrokken van de kosten van de openbare dienst. Wanneer de programma's van de openbare dienst commercieel worden uitgebaat dienen de gedragingen van de openbare omroepen conform die van een commerciële onderneming in dezelfde omstandigheden te zijn. Er mogen geen verstoringen van de marktwerking optreden welke niet noodzakelijk zijn voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting²².

In het bijzonder in het geval van een beoordeling ex ante dient de Commissie te verzekeren dat in de wet- en regelgeving inzake de openbare-dienstverplichtingen uitdrukkelijke bepalingen zijn opgenomen om kruissubsidiëring en misbruik van de staatssteun te voorkomen. Voorts dienen dergelijke bepalingen te voorzien in een mechanisme om te controleren of de steun wordt aangewend in overeenstemming met de wet- en regelgeving.

De toekenning van de subsidies gaat vergezeld van de verplichting documenten voor te leggen op grond waarvan de verantwoordelijk minister kan controleren of de subsidie op de juiste wijze is aangewend voor de openbare-dienstverplichting en na te gaan hoe de subsidie in de toekomst zal worden benut voor de openbare-dienstverplichting.

De Commissie merkt het volgende op met betrekking tot de beoordeling van mogelijke overcompensatie ten gevolge van verstoringen van de marktwerking die niet noodzakelijk zijn voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting²³. Bepaalde verstoringen van de marktwerking zijn onvermijdelijk voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting, zoals het verlies van kijkers van concurrenten of de verwerving van de rechten voor programma's van de openbare dienst. Andere verstoringen van de markt zijn daarentegen niet noodzakelijk voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting. Een voorbeeld hiervan is concurrentievervalsing aan de aanbodzijde van de reclamemarkt door het verlagen van de prijzen bij de verkoop van reclamezendtijd tot onder het niveau dat nodig is ter dekking van de stand-alonekosten die een efficiënte, commerciële exploitant welke zich in een gelijkaardige situatie bevindt, doorgaans had moeten terugverdienen (zie punt 58 van de mededeling). De Commissie is van oordeel dat in onderhavige zaak verstoringen op verwante markten, welke niet noodzakelijk zijn voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting, niet erg waarschijnlijk zijn. Aangezien de lokale televisiestations overwegend programma's uitzenden die van plaatselijk belang zijn, zoals regionale gebeurtenissen, is het niet waarschijnlijk dat deze programma's worden verkocht aan ondernemingen die op nationaal of internationaal niveau actief zijn. Voorts moet

²¹ Mede gelet op de netto winst die wordt gerealiseerd met andere activiteiten dan die in verband met de openbare dienstverlenende taak, zoals reclame-inkomsten.

²² Zie punt 58 van de Mededeling. Een voorbeeld is het verlagen van de prijzen voor activiteiten die geen verband houden met de openbare-dienstverplichting "tot onder het niveau dat nodig is [ter dekking van] de stand-alonekosten die een efficiënte, commerciële exploitant welke zich in een gelijkaardige situatie bevindt, doorgaans had moeten terugverdienen". Dergelijke praktijken kunnen wijzen op overcompensatie van de openbare-dienstverplichting.

²³ Zie voetnoot 22.

tenminste de helft van de door hen uitgezonden programma's van eigen makelij zijn. Met betrekking tot de reclamemarkt waarop nationale en internationale stations actief zijn, is de Commissie van oordeel dat er weliswaar sprake is van indirecte invloed door middel van het kijkerspubliek, hetgeen onvermijdelijk is voor de vervulling van de openbare-dienstverplichting, maar dat niet hoeft te worden verwacht dat er sprake zal zijn van rechtstreekse invloed via de verkoop van reclamezendtijd. De lokale televisiestations verkopen hun reclamezendtijd op een zuiver lokale markt waarop slechts een beperkt kijkerspubliek kan worden bereikt en de tarieven voor reclamezendtijd veel lager liggen.

In het geval van een beoordeling ex ante door de Commissie kan de Commissie geen concurrentieverstorende gedragingen vaststellen die tot overcompensatie zouden kunnen leiden, maar verzekerd dient te worden dat er adequate controlemechanismen in het levens zijn geroepen om dergelijke overcompensatie te voorkomen.

In de onderhavige zaak worden de netto kosten voor de openbare dienst berekend op een ex post-basis in overeenstemming met de beginselen van de Mededeling inzake openbare omroepen. In hun faxbericht van 5 februari 2002 hebben de Belgische autoriteiten uitdrukkelijk bevestigd dat zij de evenredigheidsbeginselen van de Mededeling betreffende openbare omroepen zullen toepassen, met inbegrip van punt 58 van de Mededeling betreffende de vaststelling van de prijzen door de exploitanten voor hun niet onder de openbare dienst vallende activiteiten. De Commissie is van oordeel dat deze garantie verzekert dat de subsidie evenredig is met het nagestreefde doel, niet hoger uitvalt dan de kosten voor de openbare dienst²⁴ en onterechte overheveling van middelen naar commerciële activiteiten voorkomt.

De Commissie concludeert op grond hiervan dat er geen sprake is van onverenigbare steun met betrekking tot de compensatie van de kosten van de openbare dienst van de lokale televisiestations.

4. **Besluit**

De Commissie heeft derhalve besloten:

- de steun als verenigbaar met het EG-Verdrag te beschouwen

Indien dit schrijven vertrouwelijke informatie bevat die niet bekend mag worden gemaakt aan derden, wordt u verzocht de Commissie hiervan binnen 15 werkdagen na ontvangst van onderhavig schrijven in kennis te stellen. Als de Commissie binnen deze termijn geen met redenen omkleed verzoek ontvangt, wordt u geacht in te stemmen met bekendmaking van de informatie aan derden en publicatie van de volledige tekst van de brief in de authentieke taal op de internet-site: http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids/. Uw verzoek kan bij aangetekend schrijven of per fax gericht worden aan:

²⁴ Volgens punt 57 van de Mededeling inzake openbare omroepen moet, om te bepalen of de steun evenredig is, bij de berekening van de netto kosten ook rekening worden gehouden met andere directe of indirecte kosten afkomstig van het vervullen van de openbare-dienstverplichting.

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Directoraat overheidssteun II
Wetstraat 200
B-1049 Brussel
Fax No: 0032-2-296.95.80

Hoogachtend,

voor de Commissie

Mario MONTI
lid van de Commissie